

POSTANOWIENIE

Dnia 18 marca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Bojańczyk

po rozpoznaniu w dniu 18 marca 2026 r.
w Izbie Karnej na posiedzeniu bez udziału stron (art. 535 § 3 k.p.k.),
sprawy **S.E.**
skazanego z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 271 § 1 i 3 k.k. i in.,
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę
od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi
z dnia 12 marca 2025 r., sygn. V Ka 1285/23,
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Skierniewicach
z dnia 10 stycznia 2023 r., sygn. II K 639/21,

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć skazanego S.E. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

[WB]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 10 stycznia 2023 r., sygn. akt II K 639/21, Sąd Rejonowy w Skierniewicach uznał S. E. za winnego popełnienia: czynu zarzucanego w pkt. I aktu oskarżenia wyczerpującego dyspozycję art. 56 § 2 w zw. z § 1 k.k.s. w zw. z art. 62 § 2 k.k.s. w zw. z art. 2 § 2 k.k.s. w zw. z art. 61 § 1 k.k.s. w zw. z art. 7 § 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. w zw. z art. 9 § 3 k.k.s. w zw. z art. 8 § 1 k.k.s. i za to

na podstawie art. 56 § 2 k.k.s. w zw. z art. 7 § 2 k.k.s. wymierzył oskarżonemu karę w wysokości 400 stawek dziennych grzywny ustalając wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 150 zł (*pkt 1a*), czynu zarzucanego w pkt. II aktu oskarżenia wyczerpującego dyspozycję art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 271 § 1 k.k. i art. 273 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 8 § 1 k.k.s. i za to na podstawie art. 19 § 1 k.k. w zw. z art. 271 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. i art. 57b k.k. wymierzył karę roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności (*pkt 1b*) zaś na podstawie art. 8 § 3 k.k. ustalił, że spośród kar orzeczonych w pkt. 1a i 1b wykonaniu podlega kara pozbawienia wolności orzeczona w pkt. 1b (*pkt 1c*) oraz czynu zarzucanego w pkt. III aktu oskarżenia wyczerpującego dyspozycję art. 79 pkt 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości i za to na podstawie tego przepisu wymierzył karę 150 stawek dziennych grzywny ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 150 zł (*pkt 2*). Ponadto, na podstawie art. 22 § 2 pkt 5 k.k.s. w zw. z art. 34 § 2 i 4 k.k.s. w związku z popełnieniem czynu z pkt. I orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu zajmowania kierowniczych stanowisk w organizacjach społecznych oraz spółkach prawa handlowego i innych podmiotach gospodarczych na okres 5 lat (*pkt 3*), a także zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa opłatę i wydatki (*pkt 4*).

Po rozpoznaniu apelacji wniesionych m. in. przez oskarżonego S. E. i jego obrońcę, Sąd Okręgowy w Łodzi wyrokiem z dnia 12 marca 2025r., sygn. akt V Ka 1285/23, zmienił zaskarżony wyrok sądu pierwszej instancji w ten sposób, że w pkt. 1b zmienił podstawę prawną skazania oskarżonego na art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 271 § 1 i 3 k.k. i art. 273 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 8 § 1 k.k.s., zaś podstawę prawną wymiaru kary na art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. i art. 33 § 2 k.k. i art. 57b k.k. (*pkt I lit. a*), wymierzoną w pkt. 1b karę pozbawienia wolności podwyższył do 2 lat i obok niej wymierzył oskarżonemu karę 400 stawek dziennych grzywny, przyjmując wysokość jednej stawki dziennej za równoważną 150 zł (*pkt I lit. b*), a w pkt. 1c w ten sposób, że na podstawie art. 8 § 3 k.k.s. ustalił, że spośród kar orzeczonych w pkt. 1a i 1b wykonaniu podlega kara pozbawienia wolności i kara grzywny orzeczona w pkt. 1b (*pkt I lit. c*), zaś w pozostałej części utrzymał zaskarżony wyrok w mocy (*pkt II*). Ponadto, na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. w miejsce kar grzywny orzeczonych w pkt.

1b i 2 wymierzył oskarżonemu karę łączną grzywny w wymiarze 450 stawek dziennych, przyjmując wysokość jednej stawki za równoważną 150 zł (*pkt III*) oraz zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa opłaty za obie instancje i pozostałe koszty sądowe za postępowanie odwoławcze (*pkt IV*).

Wyrok sądu odwoławczego został zaskarżony kasacją przez obrońcę skazanego S. E. w całości. W nadzwyczajnym środku zaskarżenia został podniesiony zarzut rażącego naruszenia przepisu postępowania, tj. art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k., poprzez nie uchylenie wyroku Sądu Rejonowego w Skierniewicach z dnia 10 stycznia 2023 r., sygn. akt II K 639/21 i nie umorzenie przedmiotowego postępowania, pomimo istnienia negatywnej przesłanki prowadzenia postępowania karnego, o której mowa w ww. przepisie, tzn. pomimo braku wymaganego zezwolenia na ściganie, a konkretniej wobec zaistnienia sytuacji, w której w stosunku do skazanego utrzymując w mocy postanowienie Sądu Najwyższego w Izbie Dyscyplinarnej z dnia 19 stycznia 2021 r., sygn. akt I DI 4/21, w przedmiocie umorzenia postępowania o wyrażenie zgody na pociągnięcie S. E. do odpowiedzialności karnej orzekał organ niebędący sądem, a nadto z uwagi na okoliczność, iż postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 2021 r., sygn. akt II DO 11/21, dotknięte jest bezwzględną nieważnością, o której mowa w przepisie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., a także w art. 542 § 3 k.p.k., o czym przesądza chociażby uchwała składu połączonych Izb Sądu Najwyższego: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20, co w konsekwencji stanowiło bezwzględną podstawę uchylenia orzeczenia wskazaną w przepisie art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k.

W konkluzji kasacji obrońca skazanego wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i umorzenie postępowania. Jednocześnie, na podstawie przepisu art. 532 § 1 k.p.k., wniósł o wstrzymanie wykonania zaskarżonego orzeczenia.

W złożonej odpowiedzi na kasację prokurator Prokuratury Okręgowej w Legnicy wniosła o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja wniesiona przez obrońcę S. E. — w zakresie jedyne podniesionego w niej zarzutu — okazała się oczywiście bezzasadna.

Autor kasacji wskazał na zaistnienie w przedmiotowej sprawie bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. z uwagi na okoliczność wydania orzeczenia w przedmiocie wyrażenia zgody na pociągnięcie skazanego S. E. do odpowiedzialności karnej, a następnie orzeczenia utrzymującego je w mocy przez sędziów, którzy zostali powołani na urząd sędziego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 2017 r. Z powyższego wywodzi wniosek, iż nie doszło do prawomocnego uchylenia immunitetu w stosunku S. E. w związku z wydanymi w tym przedmiocie postanowieniami Sądu Najwyższego: z dnia 19 stycznia 2021 r., sygn. akt I DI 4/21, umarzającego postępowanie o wyrażenie zgody na pociągnięcie S. E. do odpowiedzialności karnej oraz z dnia 10 czerwca 2021 r., sygn. akt II DO 11/21, utrzymującego w mocy ww. orzeczenie, dotkniętymi bezwzględną nieważnością, o której mowa w przepisie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., a także w przepisie art. 542 § 3 k.p.k. Wydane bowiem zostały przez instytucję niebędącą sądem w znaczeniu konstytucyjnym, co zostało jednogłośnie stwierdzone zarówno w orzecznictwie krajowym, luksemburskim oraz strasburskim, w tym w uchwale składu połączonych Izb Sądu Najwyższego: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20, której poglądy znajdują potwierdzenie w uchwale siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, OSNK 2022/6/22, Biul.SN 2022/6/15, OSP 2023/2/13, LEX nr 3348360). Wobec wydania uchwały zezwalającej na ściganie S. E. przez wadliwie obsadzony skład orzekający, Autor kasacji wskazał równocześnie na zaistnienie w przedmiotowej sprawie negatywnej przesłanki procesowej, w postaci braku zezwolenia, o którym mowa w przepisie art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k., co w konsekwencji nie pozwalało na wszczęcie oraz prowadzenie postępowania przygotowawczego w fazie *in personam* oraz postępowania głównego.

Z analizy akt przedmiotowej sprawy wynika jednak, że nie doszło do wydania przez Sąd Najwyższy sugerowanej przez Autora kasacji uchwały zezwalającej na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej S. E. . Jego stosunek służbowy jako prokuratora Prokuratury Rejonowej w Kutnie wygasł bowiem z mocy prawa z dniem 7 grudnia 2020 r. i od tego czasu nie chronił go już immunitet. Ponadto, zauważyć

należy, że dopiero w dniu 4 lutego 2021 r., wydane zostało postanowienie o przedstawieniu ww. szeregu zarzutów (k. 2766-2769 t. XIII), w tym m. in. z art. 79 pkt 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości. W konsekwencji bezspornym jest, że w chwili przekształcenia postępowania w fazę *in personam* i później w toku postępowania sądowego S. E. nie był już prokuratorem, a co za tym idzie nie chronił go już immunitet. Nie było zatem żadnej formalnoprawnej przeszkody do prowadzenia przeciwko niemu postępowania karnego, co najprawdopodobniej umknęło uwadze Autora kasacji w przedstawionych rozważaniach. Jest to o tyle zaskakujące, że ww. okoliczność (wygaśnięcia stosunku służbowego S. E. z mocy prawa z dniem 7 grudnia 2020 r. w związku z zapadłym wobec niego prawomocnym wyrokiem skazującym za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego wraz z orzeczoną zakazem wykonywania zawodu prokuratora) stanowiła przyczynę umorzenia postępowania o wyrażenie zgody na pociągnięcie S. E. do odpowiedzialności karnej (postępowania immunitetowego), wyrażonego w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2021 r., sygn. akt I DI 4/21 (k. 2946-2950 t. XIV), utrzymanego w mocy postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 2021 r., sygn. akt II DO 11/21 (k. 3060-3063 t. XV, k. 3286-3289 t. XVI), na które to orzeczenia wskazuje Autor kasacji tak w zarzucie kasacyjnym, jak i w uzasadnieniu kasacji. Co więcej, Autor kasacji reprezentował S. E. już w postępowaniu immunitetowym (i w całym postępowaniu karnym), zatem musiał znać ww. orzeczenia z ich uzasadnieniami, tym bardziej będąc też Autorem zażalenia na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2021 r., sygn. akt I DI 4/21.

Z uzasadnienia pierwszego z ww. orzeczeń wprost wynika, że okoliczność wygaśnięcia stosunku służbowego S. E. z mocy prawa z dniem 7 grudnia 2020 r., pierwotnie wskazana została przez dyrektora Biura Kadr Prokuratury Krajowej pismem z dnia 31 grudnia 2020 r., a następnie potwierdzona została przez Sąd Najwyższy w Izbie Dyscyplinarnej, który po analizie nadesłanych wyroków skazujących S. E. ustalił, że Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieście w Łodzi wyrokiem z dnia 4 maja 2019 r., sygn. IV K 1191/19 uznał prok. S. E. za winnego m. in. dopuszczenia się przestępstwa sprzedajności (art. 228 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.) i w związku z tym przestępstwem orzekł również wobec niego na podstawie art.

41 § 1 k.k. zakaz wykonywania zawodu prokuratora, sędziego, adwokata, radcy prawnego, notariusza, komornika, doradcy podatkowego oraz innych zawodów związanych ze stanowieniem i stosowaniem prawa na okres 7 lat, a następnie Sąd Okręgowy V Wydział Karny Odwoławczy rozpoznając apelację obwinionego wydał wyrok z dnia 7 grudnia 2020 r., w którym zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że na podstawie art. 33 § 2 k.k. w związku ze skazaniem za czyn z art. 228 § 1 k.k. w punkcie 1 wyroku wymierzył oskarżonemu karę grzywny 100 stawek dziennych określając wysokość jednej stawki na kwotę 100 zł, zaś okres na jaki orzeczono w punkcie 6 środek karny (w tym zakaz wykonywania zawodu prokuratora) podwyższył do 10 lat. W pozostałym zakresie wyrok pierwszo-instancyjny utrzymał w mocy. Uwzględniając wskazane okoliczności, Sąd Najwyższy za niebudzące wątpliwości uznał, że S. E. został prawomocnie skazany za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego, a w ramach zastosowanej wobec niego sankcji karnej nie może również wykonywać zawodu prokuratora. Dodatkowo wskazał, że w świetle art. 93 § 4 Prawa o prokuraturze: prawomocne orzeczenie sądu dyscyplinarnego o wydaleniu ze służby prokuratorskiej oraz prawomocny wyrok sądu skazujący prokuratora za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub orzekający wobec prokuratora środek karny pozbawienia praw publicznych, zakaz zajmowania stanowiska prokuratora, degradację lub wydalenie z zawodowej służby wojskowej, powodują z mocy prawa utratę stanowiska prokuratora; stosunek służbowy prokuratora wygasa z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia lub wyroku. Wobec skutku prawnego utraty stanowiska przez prokuratora objętego wnioskiem (zgodnie z art. 93 § 4 Prawa o prokuraturze) powstała przeszkoda prawna uniemożliwiająca kontynuowanie postępowania w tej sprawie, a w konsekwencji uzasadniająca jego umorzenie.

Również z uzasadnienia drugiego z ww. orzeczeń wynika, że okoliczność wygaśnięcia stosunku służbowego S. E. z mocy prawa z dniem 7 grudnia 2020 r. została dostrzeżona przez sąd odwoławczy – Sąd Najwyższy cyt.: „[p]ismem procesowym z dnia 5 stycznia 2021 roku Biuro Kadr Prokuratury Krajowej poinformowało, że stosunek służbowy prokuratora S. E. wygasł z mocy prawa z dniem 7 grudnia 2020 roku w trybie art. 94 § 3 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku Prawo o prokuraturze (dalej: pop). Na posiedzeniu sądu I instancji, wnioskodawca

cofnął swój wniosek o uchylenie S. E. immunitetu”. Wprawdzie okoliczność ta – z racji charakteru zarzutu zażaleniowego – nie była przedmiotem rozważań sądu odwoławczego przedstawionych w uzasadnieniu postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 2021 r., sygn. akt II DO 11/21, jednak w kontekście zarzutu kasacyjnego warto w tym miejscu przyrzeć się zarzutowi zażaleniowemu sformułowanemu przez obrońcę S. E. (zażalenie k. 2834-2835 t. XIV), mianowicie zarzutowi obrazy przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść wydanego orzeczenia, tj.: art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 171 pkt 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze, „poprzez wydanie przedmiotowego postanowienia z udziałem osoby powołanej na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 roku o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, a w konsekwencji przez Izbę Dyscyplinarną utworzoną w Sądzie Najwyższym na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 roku o Sądzie Najwyższym, t.j. przez Sąd niewłaściwie obsadzony wedle Uchwały składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 roku (BSA 1-4110-1/20), co z kolei stanowiło bezwzględną przyczynę odwoławczą, opisaną w art. 439 § 1 pkt 2 kpk, w zw. z art. 171 pkt 1 pop”. W uzasadnieniu zarzutu obrońca podniósł, że powołane w zarzucie orzeczenie ma zastosowanie do sędziów Izby Dyscyplinarnej bez względu na datę tych orzeczeń, i w jego ocenie, Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego nie może orzekać w jakiegokolwiek sprawie, a każde jej orzeczenie obarczone jest uchybieniem nienależytej obsady sądu z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., w związku z tym konieczne jest przekazanie niniejszej sprawy Izbie Karnej Sądu Najwyższego, z uwagi na potrzebę przeprowadzenia rzetelnego procesu. Sąd Najwyższy odniósł się do ww. zarzutu wskazując, że cyt.: „[z]askarżone postanowienie należało uznać za prawidłowe. Nie było w tym względzie żadnych podstaw do jego podważania. W szczególności nie sposób jest zgodzić się z obrońcą, że zostało ono wydane przez sąd nienależycie obsadzony, a co za tym idzie, wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza. Należy w tym miejscu przywołać następujące stanowisko Sądu Najwyższego: *„Autor pisma procesowego nienależytą obsadę sądu w jego sprawie wiązał z treścią uchwały połączonych izb*

Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 roku (sygn. akt BSA I-4110-1/20, Lex nr 2784794), która nota bene zapadła w niepełnym składzie tych izb, po arbitralnym wyłączeniu od orzekania niektórych sędziów w nich orzekających. Niemniej jednak należy mieć na względzie treść postanowień Trybunału Konstytucyjnego: z dnia 28 stycznia 2020 roku (sygn. akt Kpt 1/20, M.P. poz. 103); z dnia 23 kwietnia 2020 roku (sygn. akt Kpt 1/20, M.P. poz. 379), które określiły kompetencje Sądu Najwyższego odnoszące się między innymi do możliwości rozstrzygania przez ten Sąd tzw. kwestii ustrojowych. Faktycznym skutkiem wskazanych powyżej orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego jest stwierdzenie braku możliwości kwestionowania przez Sąd Najwyższy w jakimkolwiek postępowaniu nominacji sędziowskich, w tym także tych dotyczących sędziów Sądu Najwyższego. W konsekwencji orzeczenie Sądu Najwyższego, na które powoływał się autor pisma, abstrahując od uchybień wskazywanych powyżej przy jego wydaniu, nie ma w niniejszej sprawie ani zastosowania, ani żadnego znaczenia normatywnego.” (postanowienie Sądu Najwyższego w Izbie Dyscyplinarnej z dnia 11 sierpnia 2020 roku, sygn. akt II DO 54/20, niepubl; por. także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2021 roku, sygn. akt II DO 77/20, Lex nr 3106139). Twierdzenie to należało w pełni zaakceptować, w związku z czym zarzut obrońcy należało uznać za bezzasadny. Sąd Najwyższy nie stwierdził przy tym żadnych innych okoliczności, które przemawiałyby za stwierdzeniem nieprawidłowości w obsadzie sądu”. Przywołany fragment uzasadnienia w pełni odpowiada na zarzut zażaleniowy. Pomimo tego, obrońca S. E. w zarzucie kasacyjnym, choć nie wprost, to jednak w dalszym ciągu zdaje się kwestionować składy sądu wydające decyzje procesowe w postępowaniu immunitetowym, podejmując przy tym nieudolne (jak wskazano już wyżej) próby wykazania zaistnienia w przedmiotowej sprawie negatywnej przesłanki procesowej, w postaci braku zezwolenia, o którym mowa w przepisie art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k., czyniąc sądowi odwoławczemu w postępowaniu karnym zarzut rażącego naruszenia ww. przepisu, wskazując przy tym (równie nieudolnie) na zaistnienie w przedmiotowej sprawie bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. i art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k.

Podzielając wyżej cytowaną argumentację sądu odwoławczego – Sądu Najwyższego w Izbie Dyscyplinarnej wyrażoną w uzasadnieniu postanowienia Sądu

Najwyższego z dnia 10 czerwca 2021 r., sygn. akt II DO 11/21, odnoszącą się do niemalże tożsamego z zarzutem kasacyjnym zarzutu zażaleniewego oraz mając na względzie okoliczność wygaśnięcia stosunku służbowego S. E. z mocy prawa z dniem 7 grudnia 2020 r., a zatem na etapie postępowania immunitetowego, jak i na etapie całego postępowania karnego – przygotowawczego i sądowego, a także fakt nie podniesienia przez S. E. i jego obrońcę sformułowanego w kasacji zarzutu uprzednio w ich apelacjach złożonych od wyroku Sądu Rejonowego w Skierniewicach z dnia 10 stycznia 2023 r., należało uznać zarzut kasacyjny za chybiony.

Z uwagi na powyższe Sąd Najwyższy oddalił kasację wniesioną przez obrońcę skazanego S. E. jako oczywiście bezzasadną, o kosztach sądowych postępowania kasacyjnego orzekając w myśl dyspozycji przepisów art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k. W tej sytuacji, rozpoznanie wniosku obrońcy o wstrzymanie wykonania zaskarżonego orzeczenia (art. 532 § 1 k.p.k.), stało się bezprzedmiotowe.

[J.J.]

[a.ł.]

Antoni Bojańczyk